

Euroopa Liidu Kohus

PRESSITEADE nr 159/19

Luxembourg, 19. detsember 2019

Kohtuotsus (kohtuasi C-263/18)

Nederlands Uitgeversverbond ja Groep Algemene Uitgevers vs. Tom
Kabinet Internet BV jt

Pressi- ja teabeosakond

Kasutatud e-raamatu müümine veebisaidi kaudu kujutab endast üldsusele edastamist, milleks on vaja autori luba

Euroopa Kohtu suurkoda otsustas 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsuses Nederlands Uitgeversverbond ja Groep Algemene Uitgevers (C-263/18), et e-raamatu veebist allalaadimise teel üldsusele alaliseks kasutamiseks pakkumine on hõlmatud mõistega „üldsusele edastamine“ autoriõigust käsitleva direktiivi 2001/29¹ tähenduses.

Madalmaade kirjastajate huve kaitsvad ühingud Nederlands Uitgeversverbond (edaspidi „NUV“) ja Groep Algemene Uitgevers (edaspidi „GAU“) on esitanud rechtbank Den Haagile (Haagi esimese astme kohus, Madalmaad) hagi, milles nad muu hulgas paluvad keelata äriühingul Tom Kabinet teha tema veebisaidil loodud „lugemisklubi“ liikmetele kättesaadavaks e-raamatuid või neid raamatuid reprodutseerida. NUV ja GAU väidavad, et see tegevus rikub autoriõigust, mis nende ühingute liikmetel on nimetatud e-raamatute suhtes. Nad väidavad, et Tom Kabinet, kes pakub lugemisklubis müügiks „kasutatud“ e-raamatuid, edastab neid raamatuid üldsusele, selleks luba omamata. Tom Kabinet väidab vastu, et selline tegevus on hõlmatud levitamisoigusega, millele tulenevalt eespool viidatud direktiivist kohaldatakse lõppemise reeglit, kui õiguse omaja on asjasse puutuva objekti – antud juhul e-raamatu – liidus müünud või kui see on müüdud tema nõusolekul. Ta leiab, et see reegel tähendab, et NUV-I ja GAU-I ei ole pärast kõnealuste e-raamatute müüki enam ainuõigust lubada või keelata neid raamatuid üldsusele levitada.

Euroopa Kohus asus seisukohale, et e-raamatu veebist allalaadimise teel alaliseks kasutamiseks pakkumine ei ole hõlmatud direktiivi 2001/29 artikli 4 lõikes 1 osutatud „üldsusele levitamise“ õigusega, vaid hoopis selle direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses „üldsusele edastamise“ õigusega, mille lõppemine on tulenevalt selle artikli lõikest 3 välistatud.

Selle seisukoha põhjendamiseks tuletas Euroopa Kohus eelkõige Ülemaailmse Intellektuaalomandi Organisatsiooni (WIPO) autoriõiguse lepingust, mis on nimetatud direktiivi lähtekoht, ja selle direktiivi ettevalmistavatest materjalidest, et liidu seadusandja soovis, et see õiguse lõppemise reegel oleks kohaldatav ainult selliste materiaalsete esemete nagu materiaalsel kandjal olevad raamatud levitamisele. Seevastu, kui seda õiguse lõppemise reeglit kohaldataks e-raamatutele, võiks see õiguste omajate huvi saada oma teoste eest asjakohast tasu kahjustada palju enam kui materiaalsel kandjal olevate raamatute puhul, sest erinevalt materiaalsel andmekandjal olevatest raamatutest ei kulu e-raamatute immateriaalsed digikoopiad kasutamisel ning seega asendavad võimalikul kasutatud raamatute turul uusi eksemplare ideaalselt.

Mis täpsemalt puudutab mõistet „üldsusele edastamine“, siis märkis Euroopa Kohus, et seda tuleb mõista laias tähenduses ja see hõlmab teose igasugust edastamist üldsusele, kes ei viibi paigas, kust teost edastatakse, nagu ka teose sellist edastamist või vahendamist kaabli või kaablita vahendite kaudu. Sellesse mõistesse on liidetud kaks kumulatiivset koostisosa, nimelt teose edastamise toiming ja selle teose edastamine üldsusele.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiv 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230).

Esimesena nimetatud koostisosa kohta ilmneb direktiivi 2001/29 ettepaneku seletuskirjast, et „otsustav toiming seisneb teose üldsusele kättesaadavaks tegemises ehk seega selle üldsusele ligipääsetaval saidil pakkumises, mis eelneb tegelikule nõudmisel edastamise etapile“, ja „[o]luline ei ole, kas isik on teose tegelikult alla laadinud või mitte.“ Seega leidis Euroopa Kohus, et teose „edastamiseks“ tuleb pidada teose kättesaadavaks tegemist igaühele, kes registreerib end lugemisklubi veebisaidil, ilma et oleks vaja, et see isik seda võimalust kasutaks, laadides e-raamatu sellelt veebisaidilt tegelikult alla.

Teisena nimetatud koostisosa puhul tuleb arvesse võtta mitte ainult nende isikute arvu, kellele sama teos on üheaegselt kättesaadav, vaid ka seda, mitmele neist on see teos üksteise järel kättesaadav. Käesoleval juhul leidis Euroopa Kohus, et nende isikute arv, kes võivad selle lugemisklubi platvormi kaudu samale teosele üheaegselt või järjestikku ligi pääseda, on suur. Seetõttu, kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kõiki asjasse puutuvaid tegureid hõlmav kontroll seda kinnitab, tuleb kõnealust teost käsitada üldsusele edastatuna.

Euroopa Kohus otsustas veel, et üldsusele edastamiseks kvalifitseerimiseks peab kaitstud teose edastamine toimuma senikasutatust erineva tehnilise vahendi abil või olema suunatud uuele üldsusele, see tähendab üldsusele, kellega autoriõiguse omaja oma teose algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud. Kuna käesoleval juhul kaasneb e-raamatu kättesaadavaks tegemisega üldjuhul kasutuslitsents, mis annab selle e-raamatu alla laadinud kasutajale ainult õiguse seda raamatut oma seadmest lugeda, tuleb asuda seisukohale, et selline edastamine, millega tegeleb äriühing Tom Kabinet, on suunatud üldsusele, kellega autoriõiguse omaja ei ole arvestanud, ja seega uuele üldsusele.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

Kohtuotsuse kuulutamise pildid on kättesaadavad agentuuri „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.